

NAMEN NOEMEN

3. BIJNAMEN (van personen in onze deelgemeenten)

Leo Van Bouwel gaf in een eerdere bijdrage (herfsnummer 2014) over familienamen reeds een aantal namen zoals families door de dorpelingen in Tielien gekend waren. Het is niet uitsluitend een Tielens fenomeen, want ook in Lichtaart (zie bv. de bijdrage(n) van Frans De Peuter over het decennium Jan de Laet) en Tielien was dit tot voor enkele decennia nog erg "in". Bijnamen noemt men in ons dialect ook "toenamen". Soms zijn ze kwetsend (spotnamen), soms heel onschuldig of ook wel lieflijk. Dergelijke namen worden ook aan de inwoners van een dorp of stad gegeven (Schapenkoppen, Stroppendragers, Maneblussers, Pompoenpapeters, Kwezels, ...) maar ook aan politici vroeger en nu (Karel de Kale, Filips de Stoute, Crembo, de loodgieter,...), sportfiguren (de Rode Duivels, de adelaar van Toledo, de Boemeltrein van Kasterlee...), allerhande bekende figuren (Nonkel Bob, de maagd van Orleans, de grote Zwartrok, enz.). Ook leerkrachten, vooral in secundaire scholen, ontsnappen er niet aan al kennen ze in de meeste gevallen hun eigen bijnaam niet zoals die bij de leerlingen gekend zijn.

Adolf Jacobs schreef over bijnamen in "Zo was Lichtaart" enkele algemene regels zonder naar concrete personen zelf te verwijzen. Het is immers een delicaat onderwerp en we weten niet in hoeverre het concrete vermelden ervan (ook nu nog) ongemakkelijk of ongewenst overkomt. In ieder geval lijken we in een periode gekomen dat de bijnamen in onze dorpen in onbruik gaan geraken, vermits we soms onze eigen gebuur niet bij naam kennen en we daar ook weinig moeite voor doen om die te kennen. Het is dus de hoogste tijd om een en ander eens op te schrijven wat er nog geweten is van wat er leefde.

Hoe zijn onze dorpelingen in vorige eeuw(en) aan die bij- of toenaam geraakt? Sommige verwijzen alvast naar een beroep (draaijer, kuiper, smed (smid), dokter, metsjer, meulder, gerde...), andere naar een "ouder" (bv. moeder), soms naar een lichaamskenmerk, fysieke eigenaardigheden, kwalen of gebreken of nog: gebaseerd op een of andere uitspraak van die persoon of een van zijn voorouders.

Beginnen we met de concrete bijdrage van Leo Van Bouwel over Tielien. Hij spreekt niet van "toenamen" maar van "Tielense namen" of "eigenaardige" namen. De volgende Tielenaars heeft Leo in zijn jeugd nog persoonlijk gekend. Geniet er maar van.

- JAN MIN Jan Lauwers, baas van het café-pension in het Dorp. Zelfs toen zijn opvolger, schoonzoon Jaan Van Look, het café voortzette noemde men dat nog altijd "bij Jan Minne".

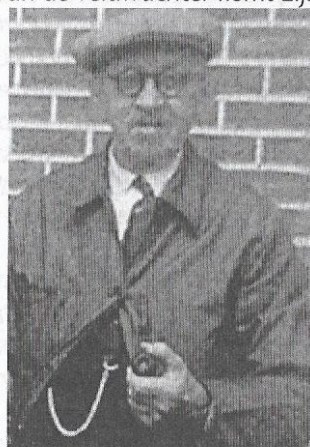
- BEGGA van de snoepwinkel naast meester Theeuws
- 't SMETJE en zijn nog gekendere zoon Staf van 't Smetje. Het waren winkeliers op de hoek van de Nieuwstraat, later De Spar.
- SOEWEKE VAN DE ROET, Frans Goormans en vrouw JOANNA van de ROET woonden in het roethuisje aan de Gierlesteenweg. Sooike was ploegbaas van de "Piossers" (spoorleggers bij de NMBS) en Joanna draaide de bareel open en toe.
- JEF VAN DE SUSKES was schrijnwerker in het Dorp. Eigenlijk was hij al tweede generatie want ook zijn vader heette Jef van de Suskes. Het was zijn grootvader die Sus heette. Zoiets kwam wel meer voor.
- DEN HOLLANDSEN BAKKER schoonvader en voorganger van bakker, pompier en toneelspeler Stan Kersemans

Mit Goormans

- RATTES SUS (Frans Raeymaekers) De oudste brievenbesteller van het land en in Tielen een zeer bekende figuur. Hij woonde tussen Van Pelt en het station en hij had een grote witte bok.
- BEER had een winkel voor "koloniale waren". In het echt heette hij Albeer Embrechts. Hij was "sergeant" bij de pompiers.
- DEN BENHIJWER heette Louis Hermans. Hij was beenhouwer en getrouwd met Mit van Soeweke. Ze woonden tussen Beren en Dolf van Kasse. Lowie was keeper bij de voetbalclub FC Tielen.
- DOLF VAN KASSE, zoon van Kas Van Ballaer, herenboer uit het Dorp. Hij was ook kerkmeester en zanger op het "hoogzaal".
- DE KASTAAR (Waar Leysen) was biersteker op de Lichtaartsesteenweg. Hij werd ook de Stoker genoemd en hij was verdeler van het biermerk Kastar.
- Den BIETEUT. Gust De Peuter, boer op de hoek van de Kerkstraat en de Lichtaartse Steenweg.
- TEEREKES FIK (Victor Daneels) van de Lichtaartse steenweg. Piosser aan de Spoorweg en vader van de bekende "troubadoers" Mil en Gène van Fikke.
- BELLES MARIE of RATTES JOKE woonde in het poorthuisje van het Kasteel Engakkers. Daar woonde ook de tuinier RATTES JEF. Zij verdienden wat bij met een bok en met de verkoop van eieren. Marie werd 100 jaar in 1979.

- JANES JAN (Jan Wilms) en Janes van Janes Jan (zijn zoon). Ze woonden vooraan in de Broekstraat. Jan was nogal dikwijls toevallig in de buurt als er in het dorp iets serieus gebeurde. In bijna alle "Processen-Verbaal" van de veldwachter komt zijn naam voor als getuige of als speciale commentator.
- FEELES JEF grote boer op de Willaard en zoon van de vroegere schepen Feel Smolderen van de Opstal.
- MELSE VAN DE WIETOP (Melchior Avonds). Caféhouder bij het voetbalplein, toen nog aan de Spoorwegstraat voorbij Feeles Jef.
- ROKKES LOWITTEN (Louis Roes) buurman van de Wietop. Ze waren met 14 kinderen en Marta Roes was van mijn jaar.
- ROZEKE VAN DE VIEZE (Roza Daneels) dochter van Miel Daneels en Rezien De Smedt uit de Spoorwegstraat. Was vroeger meid bij Feeles Jef.

Feeles Jef

- POEPEGAT (Jef Daneels) met zijn zonen Sus en Tuur Poepegat uit het begin van de Nieuwstraat. Tuur en Sus waren telefonist.
- DE GENDERM de gepensioneerde rijkswachter Jan Lenaerts.
- KAS LEIZEN heette in 't echt Corneel Leys en hij woonde ook in de Nieuwstraat. Hij kwam aan huis om het varken te slachten.
- ZJAKES GUST (Gust Nuyts) hield een grote winkel op de Gielse Steenweg juist voorbij de Melkerij.
- PEER NUYTSES JEF woonde in de "Villa Schoofzak" op de Gielse Steenweg even voorbij zijn naamgenoot Gust Nuyts
- LOWIEKEN DEN HOLLANDER was Louis Van Rooy, de vader van juffrouw Maria Van Looy. Zij woonden op de Gielse Steenweg.
- De FIKSKES of PEER NUYTSES FIK (Victor Nuyts), woonde met zijn groot gezin op de Gierlesteenweg aan het Paradijsstraatje. Fikske was stichter en bezieler van de "Tielense Klets koppen". Hij deed alles wat met hout te maken had, ook bomen vellen en met de hand planken zagen uit heel dikke boomstammen.
- LIENEKE VAN DE BRUG van de brug over de Aa. Ze werd de eerste 100-jarige van Tielen. Zij heette Carolina Van Ganzen.
- PEKPOT heette Lowie Bayens. Hij woonde vroeger in het oudste huisje van Tielen in de Prijstraat en later op de Opstal. Hij was terpentijnfabrikant en beroepsstroker.

Iedereen uit de Kempen kende Pekpot van Tielen.
 - ZWERT MIEKE Miekien Diels was de moeder van Pekpot. Zij heette Peeters en trouwde met Jan Diels. Zij bleven in het huisje aan de Prijstraat.
 - DEN HOFFES en DEST VAN DEN HOFFES. Den Hoffes heette Gust Van Ballaer en hij was hovenier op Tielenhof. Dest woonde op den Hoek. Hij was een van de voornaamste kerkmeesters en hij droeg "het vlag" in de processie. Zijn echte naam was Modest Van Ballaer.

Dest van den Hoffes

- KEMEL SUS en KEMEL MIE (Frans Wils en zijn vrouw Marie) Ze hielden een herberg dicht bij de Kemelbrug aan de Zielestraat, de verharde zandweg naar Lille. In 1935 vierden zij hun gouden bruiloft met een heel grote stoet waarin ik meeliep als soldaatje.
- SCHERES MUS heette Fik Dionijs. Vroeger was hij uitbater van Café Bellevue. Later werd hij haarsnijder in de Hofdreef.
- DE FLORES (Fik Vloemans) en Staf VAN DE FLORES (Albert) waren boeren op 't Pleintje.
- DEN TIESJES ofte Door Coveliers uitbater van de bekende herberg "In de Koei" (of "bij den Tiesjes") op Mazel.
- ZOP en de WITTE ZOP (Josephus Wagemans en zoon Alois). Woonden in de Kerkstraat rechtover het schoolhuis en ze waren handelaars en slachters van klein vee.
- DE SCHRIJNES (Jos Avonds) was schrijnwerker en hij woonde op het begin van de Opstal. Eén van de dochters was Schrijnes Mit en die was getrouwd met Stan van de Schoenmaker.
- DEN BONNES (Louis Avonds) woonde dicht bij de kapel van den Opstal. Gusje van den Bonnes was één van zijn vele kinderen.
- DEN BOER of BOERKE was Jan Van Gorp van de Balderij. Zijn zoon Frans werd nog burgemeester in 1971.
- NASSES FIK was Fik Geerts en vroeger nog schepene. Hij woonde op verschillende plaatsen op den Opstal.
- BEER van de POLLES had samen met ROSALIE een winkel met naai- en breigoed in de Kerkstraat. Hij heette Albeer Moorkens en zijn winkel heette "In de Zalm".
- DE RIKKES heette in 't echt Rik Olieslagers uit café den Engel. Zijn zoon was RIKKES STAF of Staf van de Rikkens.

- *DE STANNES* was kleermaker Stan Berghmans. Die woonde in de Kerkstraat vlak bij het Schaarstraatje.
- *GEENES DIKKE* was Juul Eyckens (zoon van De Geenes) van het "Spaans Huis", een boerderij op de Opstal waar vroeger tot in 1918 de brouwerij Prims gevestigd was (naast de Slagmolen).
- *MUYZERESSTIENES JEF* woonde vroeger in de mooie en gekende afspanning de Muzyert. Zijn echte naam was Jef Poels en zijn vader was Gust Poels of Muzyeres Stien (van Augustien).
- *ZANDER VAN BETTESSTIENE* (Alexander Dierckx) had een herberg "Vlaams Huis" op de Turnhoutsesteenweg. Hij was onder de oud-strijders beroemd voor zijn durf en heldendaden.
- *CHAREL VAN BETTESSTIENE*, een gekende volksfiguur, stroper en loltrapper. Zijn vrouw heette *CLEM KUITJES*.
- *NASKE* (Juul Geerts) had een klein cafeetje ver van het dorp op de Turnhoutsesteenweg. Hij was beroepsdopper en hij pakte meer pintjes in het dorp dan hij thuis ooit zou kunnen verkopen.

Charel van Bettesstiene met zijn hond.